

"KOULUTUS MATKALLA" - AIKUISTEN JA SENIORIEN KOULUTUKSEN UUSI ULOTTUVUUS KOKEMUKSEN, LIKKUVUUDEN JA MIKROTODISTUSTEN KAUTTA

Nykyaikainen aikuiskoulutus siirtyy yhä selkeämmin pois perinteisestä koulutusmallista, joka rajoittuu koulutustiloihin. Vastauksena muuttuviin yhteiskunnallisiin tarpeisiin, digitaalisen ja vihreän siirtymän haasteisiin sekä eurooppalaisten yhteiskuntien ikääntymiseen syntyy uusia oppimismalleja, jotka perustuvat kokemukseen, vuorovaikutukseen, liikkuvuuteen ja käytännön toimintaan. Yksi tällaisista lähestymistavoista on "Koulutus matkalla" -malli, jota kehitetään kansainvälisessä Erasmus+-hankkeessa, joka käsittelee mikrotodistuksia aikuiskoulutuksessa.

Hankkeessa laaditut koulutusskenaariot osoittavat, että oppimista voi tapahtua lähes kaikkialla – kaupunkikävelyn aikana, käsityöpajoissa, yhteisötapahtumissa, luonnon tutkimisessa tai sukupolvien välisessä toiminnassa. Tässä mallissa koulutuksesta tulee aktiivinen, osallistava ja arkielämää lähellä oleva prosessi.

KOKEMUKSELLINEN JA PAIKKASIDONNAINEN OPPIMINEN

Yksi laadittujen skenaarioiden peruspilareista on kokemuksellinen oppiminen (experiential learning), joka perustuu Kolbin sykliin. Osallistujat eivät ole passiivisia tiedon vastaanottajia, vaan he itse havainnoivat, analysoivat, dokumentoivat ja tulkitsevat todellisuutta.

Skenaariot hyödyntävät myös paikkaperustaista oppimista (place-based learning), jossa tilasta tulee oppimisympäristö. Kaupunki, puisto, tori, joki tai paikallinen festivaali muuttuvat luonnollisiksi "oppitunneiksi", jotka mahdollistavat tiedon hankkimisen autenttissa sosiaalisessa, kulttuurisessa ja ympäristöllisessä kontekstissa.

Tällä lähestymistavalla on erityinen merkitys aikuisille ja senioreille.

Oppiminen liikkeen, tutkimisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta:

- vahvistaa muistia ja uteliaisuutta,
- vähentää oppimiseen liittyvää stressiä,
- lisää motivaatiota,
- tukee psyykkistä hyvinvointia,
- ehkäisee sosiaalista eristäytymistä,
- rakentaa toimijuuden ja yhteiskunnallisen aktiivisuuden tunnetta.

SKENAARIO 1 KULTTUURI- JA LUONNONPERINTÖ

Ensimmäinen skenaario keskittyy kulttuuri- ja luonnonperinnön löytämiseen opetuskävelyiden ja paikkojen digitaalisen dokumentoinnin avulla.

Osallistujat vierailevat tärkeissä historiallisissa kohteissa, ottavat valokuvia, nauhoittavat lyhyitä äänikuvauksia, luovat digitaalisia tarinoita vierailemistaan paikoista ja osallistuvat perintökarttojen luomiseen.

Käytännössä skenaario on kuvattu mm. Skopjen esimerkillä Pohjois-Makedoniassa, jossa osallistujat tutkivat:

- Makedonianaukio - Macedonia Square,
- Kivisilta - Stone Bridge,
- Vanha basaari - Old Bazaar,
- Mustafa Pasha -moskeija,
- Vardar-joen ympäristö.

Skenaario yhdistää kulttuurikasvatuksen, digitaaliset taidot ja tarinankerronnan / digitaalisen narratiivin (storytelling). Erityisen tärkeää on paikallisen muistin ja modernien mobiilityökalujen välisen yhteyden rakentaminen. Osallistujat oppivat käyttämään älypuhelimia, digitaalisia karttoja, dokumentointisovelluksia ja yksinkertaisia multimediatyökaluja.

Tärkeä osa on myös mikrotodistusten kehittäminen. Tälle moduulille on valmistettu "Digitaalinen perinnön tutkija" -merkki, joka vahvistaa kulttuuristen, digitaalisten ja sosiaalisten taitojen kehittymisen.

SKENAARIO 2

LUONTO JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TIETOISUUS

Toinen skenaario keskittyy luonnon tutkimiseen ja ekologisen tietoisuuden kehittämiseen. Osallistujat oppivat havainnoimalla luonnonympäristöä, refleктоimalla ja dokumentoimalla luonnonilmiöitä.

Skenaario hyödyntää:

- ympäristökasvatusta,
- aistipohjaista oppimista,
- luonnon havainnointia,
- pohdintaa ihmisen vaikutuksesta ympäristöön.

Osallistujat suorittavat tehtäviä, jotka liittyvät luonnonelementtien etsimiseen, ympäristömuutosten analysointiin ja havaintojensa dokumentointiin. Erityistä painoarvoa on annettu GreenComp-taitojen kehittämiseksi ja ihmisen ja luonnon välisen suhteen rakentamiselle.

Skenaario osoittaa, että ympäristökasvatus ei tarvitse perustua pelkästään teoriaan. Luontokontaktista tulee sysäys keskustelulle kestävästä kehityksestä, elämänlaadusta ja ympäristövastuusta.

SKENAARIO 3

TUOTTEIDEN TOINEN ELÄMÄ JA KIERTOTALOUS

Yksi käytännönläheisimmistä skenaarioista on moduuli, joka käsittelee tuotteiden uudelleenkäyttöä ja kiertotaloutta.

Osallistujat työskentelevät arkipäiväisten materiaalien kanssa:

- vaatteet,
- lasipurkit,
- pahvilaatikot,
- kankaat,
- pakkaukset.

Työpajoissa he luovat uusia käyttö- ja koriste-esineitä oppien samalla:

- luovaa ajattelua,
- jätteen vähentämistä,
- vastuullista kuluttamista,
- toiminnan digitaalista dokumentointia.

Skenaario on kehitetty Parzęczewissa järjestetyn CIRCULAB-kiertotalousfestivaalin esimerkin pohjalta – tapahtuma, joka yhdistää koulutuksen, paikallisyhteisön ja kiertotalouden.

Tämä on erityisen tärkeä osa hanketta, koska se osoittaa, että aikuiskoulutus voi samanaikaisesti:

- kehittää luovuutta,
- vahvistaa sosiaalisia suhteita,
- rakentaa vihreitä taitoja,
- aktivoida paikallisyhteisöjä.

SKENAARIO 4

YHTEISÖTAPAHTUMAT JA KANSALAISTOIMINTA

Seuraava moduuli siirtää koulutuksen sosiaaliseen tilaan ja paikallisiin tapahtumiin. Osallistujista tulee kestävää kehitystä ja kiertotaloutta edistävien toimintojen järjestäjiä.

Skenaario perustuu:

- paikallisyhteisöön perustuvaan oppimiseen,
- sosiaaliseen oppimiseen,
- aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen,
- kansalaiskasvatukseen.

Osallistujat suunnittelevat:

- koulutuspaikkoja,
- mininäyttelyitä,
- uudelleenkäyttöä edistäviä toimintoja,
- esittelytyöpajoja,
- paikallisia tapahtumia.

Koulutus ei pääty tiedon hankkimiseen – se muuttuu todelliseksi yhteiskunnalliseksi toiminnaksi ja paikallisen sitoutumisen rakentamiseksi.

SKENAARIO 5

PERINTEINEN KÄSITYÖ JA PAIKALLINEN PERINTÖ

Viides skenaario keskittyy perinteiseen käsityöhön ja paikalliseen perintöön.

Osallistujat tutustuvat:

- vanhoihin käsityötekniikoihin,
- luonnonmateriaaleihin,
- käsin valmistamisen menetelmiin,
- kulttuurin ja kestävän kehityksen välisiin yhteyksiin.

Työpajat osoittavat, että perinteinen käsityö voi olla tärkeä nykyaikaisen ekologisen ja kulttuurikasvatuksen väline. Samalla osallistujat oppivat dokumentoimaan luovia prosesseja digitaalisesti ja luomaan yksinkertaisia verkko-ohjeita.

SKENAARIO 6

SUKUPOLVIEN VÄLINEN KÄSITYÖLABORATORIO

Viimeinen skenaario keskittyy sukupolvien väliseen koulutukseen. Se yhdistää seniorit, nuoremmat osallistujat ja paikallisyhteisöt yhteiseen oppimisprosessiin.

Malli perustuu kaksisuuntaiseen tiedonsiirtoon:

- vanhemmat ihmiset välittävät kokemusta, perinteitä ja käytännön taitoja,
- nuoremmat tukevat digitaalisia toimintoja ja nykyaikaisia viestintämuotoja.

Tämä lähestymistapa:

- vahvistaa sosiaalisia suhteita,
- torjuu stereotyyppioita,
- rakentaa yhteisöllisyyden tunnetta,
- tukee sosiaalista integraatiota,
- kehittää viestintä- ja digitaalisia taitoja.

MIKROTODISTUKSET AIKUISKOULUTUKSEN UUTENA ELEMENTTINÄ

Kaikkien skenaarioiden tärkeä elementti on mikrotodistusten hyödyntäminen.

Jokaisella moduulilla on:

- määritelty mikrotodistusmerkki (badge),
- oppimistulokset,
- arviointikriteerit,
- osallistujan portfolio eli kokoelma suoritettuja tehtäviä, reflektioita ja toiminnan dokumentointia,
- viittaukset eurooppalaisiin osaamisviitekehyksiin:
 - DigComp,
 - GreenComp,
 - LifeComp.

Tämä on erittäin tärkeä aikuiskoulutuksen kehityssuunta Euroopassa. Mikrotodistukset mahdollistavat muodollisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella hankittujen osaamisten dokumentoinnin – liikkuvuuden, työpajojen, paikallisten toimintojen tai yhteiskunnallisen aktiivisuuden aikana.

KOULUTUS MATKALLA VASTAUKSENA NYKYAJAN HAASTEISIIN

Hankkeessa "Koulutus matkalla – mikrotodistukset aikuiskoulutuksessa" laaditut skenaariot osoittavat, että aikuiskoulutus voi olla:

- liikkuvaa,
- käytännönläheistä,
- sosiaalista,
- osallistavaa,
- sukupolvien välistä,
- digitaalista ja vihreää samanaikaisesti.

Tämä malli on erityisen tärkeä ikääntyvälle Euroopalle, jossa kasvaa tarve seniorien aktivointiin, digitaalisten taitojen vahvistamiseen sekä yksinäisyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan. Hanke osoittaa myös, että nykyaikaisen koulutuksen ei tarvitse perustua pelkästään teknologiaan. Suurin arvo on edelleen kokemuksessa, ihmissuhteissa, yhteisessä toiminnassa ja oppimisessa maailmaa tutkimalla.

Materiaalien lähde: skenaariot "Koulutus matkalla – mikrotodistukset aikuiskoulutuksessa":

<https://feriplatform.org.pl/education-on-the-road-pl/>

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Foundation for the Development of the Education System (FRSE). Neither the European Union nor FRSE can be held responsible for them.

All results developed as part of the project „Education on the road – microcredentials in adult education” are made available under an open license (CC BY-SA 4.0 DEED). The materials may be freely copied, modified, and redistributed for any purpose, including commercial use. The condition is to attribute the authors and the funding source, and to distribute any derivative works under the same license.